

ENERGIA HIDRÀULICA EIX DE VIDA

Estany Gento, potència natural

La central reversible de la Vall Fosca va ser una revolució tecnològica i és clau en la transició energètica

El 1985 quan la llavors Fecsa (actualment integrada a Enel Green Power, la branca de renovables d'Endesa) posava en servei a la Vall Fosca, al Pallars Jussà, i entre els 1.700 i 2.100 metres d'altitud, la central hidroelèctrica reversible d'Estany Gento-Sallente, la primera de bombeig a tot Catalunya i que va representar tota una revolució tecnològica i un clar exemple de com aquest complex ha esdevingut referent en la transició energètica.

La central funciona de forma totalment reversible entre Estany Gento (cota superior) i l'estany de Sallente (inferior), produint energia elèctrica en les hores de major demanda energètica aprofitant un desnivell de 400 metres entre els dos estanys i bombant aigua a l'embassament superior en les hores de consum energètic, explica Antoni Mera, delegat a Catalunya de la Fundació Endesa.

“Suposa un clar exemple de com un equipament hidroelèctric dissenyat a inicis del segle XX, com és el cas d'Estany Gento –un embassament destinat inicialment a nodrir les turbines de la central hidroelèctrica de Capdella ara fa més de cent anys–, va ser capaç d'adaptar les seves característiques per continuar sent essencial per a la generació hidroelèctrica actual de Catalunya. Sens dubte, la instal·lació de centrals hidroelèctriques capaces d'emmagatzemar energia per poder disposar-ne en el moment en el qual és necessària, va suposar una autèntica revolució tecnològica i va provocar un increment substancial de l'eficiència del sector energètic”, destaca Mera.

Estany Gento-Sallente, que limita amb el Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, és la central de més potència instal·lada d'Endesa a Espanya, amb 468 MW (que pot subministrar 8 hores seguides), que equivalen al 50% de potència de la nuclear d'Ascó, la qual cosa permet alimentar amb electricitat 100.000 llars, amb

Imatges de la construcció de la central hidroelèctrica reversible d'Estany Gento-Sallente, entre els anys 1983-1985, quan va entrar en servei.

Un telefèric per visitar 25 llacs de muntanya

El telefèric, que en el seu dia va ser el major de càrrega d'Europa (25 Tm), potencia l'ús turístic, social i econòmic del territori. Se cedeix cada estiu –de l'1 de juliol al 30 de setembre– al Patronat Municipal de la Vall Fosca i permet contemplar 25 llacs de muntanya dels rius Rus, Tort i Mar. A la cabina hi caben 56 passatgers i es fan més de mil viatges de 12 minuts amb vistes espectaculars.

una població d'unes 400.000 persones, la suma dels habitants de les ciutats de Lleida, Tarragona i Girona.

L'energia només es pot emmagatzemar en bateries o en centrals de bombeig. Per fer-nos una idea del que suposa la capacitat d'Estany Gento-Sallente, val a dir que seria l'equivalent a la bateria de 32.000 cotxes elèctrics de 100 Kwh. Si fa més de 100 anys Endesa va portar la innovació al Pallars, aquest esperit segueix estant present el 2021 amb la digitalització d'unes instal·lacions, les d'Estany Gento-Sallente, que ja formen part del Big Data.

Les turbines de la moderna central hidroelèctrica de la Vall Fosca i l'espectacular vista des del telefèric.

ANTONI PALAU
Dr. en Ciències Biològiques

“Estany Gento-Sallente és una peça clau en l'optimització de les fonts de producció d'energia renovable”

“Un salt hidroelèctric reversible com el d'Estany Gento-Sallente és una peça clau en l'optimització de les fonts de producció d'energia renovable”, diu Antoni Juan Palau Ibars, doctor en Ciències Biològiques i professor titular de la UdL al departament de Medi Ambient i Ciències del Sòl, especialista en limnologia, l'ecologia dels ecosistemes aquàtics

continentals en general i dels embassaments i rius regulats en particular. “La producció hidroelèctrica, donat que es pot emmagatzemar i regular (l'aigua en els embassaments fa la funció de *bateria*), és la que s'utilitza per ajustar la suma de producció de totes les energies (tèrmica, nuclear, solar, eòlica, etc.) amb la corba diària de la demanda i juga un paper clau

en el sistema elèctric. I pel que fa a la seva eficiència, supera el 90 i fins i tot el 95%”, afegeix Palau. “És una font d'energia interna, pròpia, compatible amb molts altres usos de l'aigua (abastament urbà, industrial, regadius, control d'avingudes, activitats d'oci...)”. Les Terres de Lleida són un paradigma en l'ús de l'aigua. Sense la producció hidroelèctrica als Pirineus

i al Prepirineu, els pobles de muntanya i la seva apassionant història recent d'obres hidràuliques espectaculars, de gents vingudes d'arreu, serien diferents. Però és que a la Plana hi passa el mateix. Sense l'aigua regulada que arriba per canals hidroelèctrics i de regadiu des de grans embassaments, aquests pobles meridionals també serien del tot diferents.

TURISME TEMPORADA D'ESTIU

El turisme esquiva a Lleida els efectes de les noves restriccions i assoleix nivells del 2019

Hotels del Pirineu ronden el 90% els caps de setmana i a mitjans d'agost penjaran el cartell de 'complet' || El turisme rural registra poques anul·lacions i la demanda és molt alta per al mes vinent

H.C.

LLEIDA | El sector turístic està esquivant aquest estiu els efectes de les noves restriccions per la cinquena onada de Covid (sisena a Lleida) i registra xifres d'ocupació similars a les del 2019, any anterior a la pandèmia i l'estiu del qual va ser de rècord absolut per al sector al Pirineu i el pla. El president de la Federació d'Hostaleria, Josep Castellarnau, va parlar ahir de "bona temporada" amb "nivells de fa dos anys" i va apuntar que els caps de setmana els hotels del Pirineu ronden el 80 i el 90% d'ocupació. A partir del 4 d'agost, va afegir, estaran al 90% i molts arribaran a la plena ocupació de cara al pont del 15. L'elevat volum de reserves, va seguir el responsable d'hostaleria, es mantindrà fins a la quarta setmana d'agost, quan pot començar a reduir-se. Tanmateix, com va ocórrer l'any passat, confien que l'ocupació es mantingui en bones xifres fins al setembre. "El Pirineu té molts metres quadrats", va assenyalar Castellarnau a l'hora d'explicar l'elevada demanda de turisme a Lleida en plena onada de contagis. "Una altra cosa és el sector del lleure nocturn", castigat per les noves restriccions, que impliquen tocs de queda als municipis més afectats (vegeu les pàgines 9 i 10).

El president del Grèmi d'Ostalaria dera Val d'Aran, Xacobe Bartolomé, va explicar que esdeveniments esportius com l'UTMB (trail) o el Pedals de Foc de finals de juny han atret milers d'esportistes a la vall i han ajudat a omplir-lo durant tot el mes. "Les reserves per a l'agost pinten bé, però cada vegada més són d'última hora."

La portaveu de l'associació de càmpings de Lleida, Marta Cortina, va dir que al mes d'agost estaran "al màxim" si bé el mes de juliol "és en alguns llocs més fluix que el de l'any passat". D'altra banda, les cases de pagès han registrat algunes cancel·lacions, especialment, a causa de la nova prohibició de reunions de més de deu persones (excepte de convivents) però "en la majoria dels casos el que han fet és reduir els grups", va assenyalar Jaume Ramon, el portaveu. "Per al mes d'agost hi ha molta demanda", va explicar, i ho va atribuir que la pandèmia incentiva el turisme de proximitat.

El Tren dels Llacs va arrancar ahir el ferrocarril panoràmic, que va traslladar 90 passatgers de Lleida a la Pobla de Segur.

Les platges d'interior s'omplen en jornades caloroses com la d'ahir. A la imatge, Camarasa.

El tren panoràmic dels Llacs arranca amb 90 passatgers

■ El Tren dels Llacs va estrenar ahir la versió panoràmica dels combois, dos màquines dotades amb aire condicionat que operaran des d'ahir durant quatre setmanes per afrontar els trajectes durant les setmanes de més calor. Substitueix així el tren històric dels Llacs, sense refrigeració. El panoràmic va traslladar ahir entre Lleida i la Pobla noranta passatgers. El tren turístic circula tots els dissabtes des del 3 d'abril fins al 30 d'octubre. Operarà 29 trajectes (quatre al panoràmic), la qual cosa equival a més de 2.500 viatgers durant tota la temporada. L'avaria del març no el va afectar.

ESPAIS NATURALS REGULACIÓ

Turistes amb tanda als paratges

Una dotzena d'espais naturals tenen aquest any l'entrada vigilada i alguns registren esperes de 15 i fins a 30 minuts per accedir davant de l'afluència de visitants || Aforaments limitats per evitar col·lapses i aglomeracions als entorns protegits i guanyar seguretat en els accessos

E.F./H.C.

Una dotzena d'espais naturals tenen aquest estiu els accessos controlats per evitar aglomeracions com les detectades l'estiu passat a la Pica d'Estats o reduir aforaments en zones de baixa concurrència com la Platjeta de Camarasa. En alguns casos l'aparcament ja és de pagament i en gairebé tots l'aforament és limitat de manera que en hores punta per accedir a l'espai han de sortir uns quants turistes. Empreses i institucions encarregades de la vigilància d'aquests accessos coincideixen que els visitants escullen les hores centrals del matí per a les excursions, de manera que per entrar en un espai natural han d'esperar el seu torn. A Aran són set els espais vigilats (Varradòs, Valarties, Bassa d'Arres, Bassa d'Oles, Bausen, Artiga de Lin i Aiguamòg) i en els més freqüentats en ocasions cal esperar 15 i fins a 30 minuts abans d'accedir-hi. Informadors desplegats a la zona i una app de mòbil (GuidAran) comuniquen al visitant en temps real si l'espai està en aquell moment molt freqüentat o tranquil. El Parc Natural de l'Alt Pirineu cobrarà per primera vegada

Un vigilante controla l'entrada de vehicles a la zona de la Platjeta de Camarasa i cobra cinc euros.

PICA D'ESTATS

Per primer cop l'aparcament serà de pagament a partir de finals de mes però ja hi ha vigilants

per a accedir a la Pica d'Estats a finals de mes. Malgrat això, des de principis de juliol ja hi ha vigilants que controlen l'aforament de vehicles. Els usuaris hauran de fer reserva prèvia a través d'internet per accedir als pàrquings de la Molinassa i de la Vall Ferrera i pagar 5 euros per dia i vehicle. En cas que no quedin places podran aparcar gratis a Àreu i accedir a la vall amb taxi. En els accessos a Bonabé, Boavi o Sant Joan de l'Erm també hi ha vigilants que controlen l'aforament de vehicles encara que l'accés és gratuït. Camarasa també controla l'aforament amb el cobrament de cinc euros per vehicle. No obstant, l'alcaldeessa, Elisabet Lizaso, va explicar que davant de l'alt volum de visitants serà necessari establir una reserva prèvia a través d'internet per poder evitar d'aquesta manera que alguns turistes es quedin sense entrar a les zones de bany perquè estan completes. A la Baronia de Rialb estrenen la setmana que ve el cobrament per poder accedir als seus paratges.

El pàrking de Sant Llorenç, al costat del pantà, ahir.

El pàrking de la Masieta que dona accés al congost de Mont-rebei.

Un vigilante a l'accés al parc des de Bonabé.

SANT ESTEVE DE LA SARGA

La Masieta, el projecte pioner, tancat per obres a Mont-rebei

El pàrking de la Masieta a Sant Esteve de la Sarga per a a Mont-rebei no està operatiu aquest estiu a l'estar tancat el congost. Des de la Fundació Catalunya la Pedrera, titular de la part catalana del congost i del pàrking, van apuntar que la regulació dels aforaments amb la reserva i el cobrament per vehicle i dia

ha estat la millor eina en els últims tres anys per evitar col·lapses a la zona.

L'any 2017 va entrar en servei la reserva online per tenir una de les 150 places de la Masieta i es va fer per minimitzar la massificació de vehicles a l'entorn, especialment durant els dies festius i les vacances.

SUCCESSOS ROBATORIS

Detinguts per tres assalts violents a Lleida, Mollerussa i Fonolleres

Dos homes que divendres a la nit van amenaçar empleats de locals de carretera amb un ganivet de grans dimensions || Van ser arrestats a Castellolí

M. CABELLO / REDACCIÓ

[FONOLLERES] Els Mossos d'Esquadra van arrestar ahir a Castellolí dos homes de 34 i 21 anys acusats de tres presumptes delictes de robatoris amb violència i intimidació en establiments de Lleida, Mollerussa i Fonolleres. Els fets es van produir a última hora de divendres, quan els assaltants entraven en locals propers a l'autovia A-2 per robar els diners de la caixa, amenaçant els encarregats amb un ganivet de grans dimensions. Els atracaments es van produir a última hora, quan el botí podia ser més gran. Un d'aquests assalts va tenir lloc al restaurant Lo Racó d'en Carles, a l'autovia A-2 al seu pas per Fonolleres, a la Segarra. Segons ha pogut saber aquest diari, els dos acusats haurien intentat sense èxit a les 00.15 hores aconseguir els diners recaptats durant tota la jornada laboral i ràpidament van fugir del lloc en una motocicleta. Els Mossos d'Esquadra van interceptar els presumptes autors d'aquests robatoris quan circulaven per l'A-2 al municipi barceloní de Castellolí i després d'identificar-los els va arrestar com a presumptes autors de tres delictes de robatoris amb violència i intimidació. La investigació continua oberta.

L'últim d'aquests casos es va produir a començaments

El restaurant Lo Racó d'en Carles, a Fonolleres, on es va produir un dels assalts.

de maig, quan un home de 54 anys va protagonitzar un assalt en un supermercat del passeig de Ronda de Lleida, a escassos 200 metres de la comissaria dels Mossos. L'individu va accedir a un establiment d'alimentació i va intimidar amb una navalla les dependents que estaven preparant l'obertura, malgrat que va marxar sense botí per-

què en aquell moment encara no hi havia diners. Unes setmanes abans, a l'abril, els Mossos d'Esquadra van detenir Dino Marcelo Miller Martínez, un conegut delinqüent que va assaltar a punta de pistola dos supermercats de Lleida. Havia estat excarcerat el desembre de l'any passat del Centre Penitenciari de Ponent. Els robatoris violents

o amb força són un dels delictes que més van descendir el 2020 a la ciutat de Lleida a causa de la pandèmia. Així, l'any passat hi va haver 163 robatoris amb força en domicilis, la meitat dels que hi va haver un any abans, quan van ser 353, és a dir, un descens del 53,8%. En línies generals, els delictes van baixar un 11,7%.

EMERGÈNCIES

Cremen 9.000 m² de vegetació a Tremp

[TREM] Un incendi va calcinar ahir 9.000 metres quadrats de vegetació a Tremp. L'avís d'emergència es va registrar a les 15.22 hores a l'altura del número 13 del carrer de la Font i fins al lloc es van traslladar nou dotacions dels Bombers de la Generalitat, així com efectius dels Agents Rurals. El foc va ser donat per extingit a les 16.10 hores. D'altra banda, a Belianes, una quinzena de veïns van apagar divendres passat amb cubells d'aigua un incendi que es va originar al carrer de la Closa.

QUEIXES

Denuncien el director de la presó d'Andorra

[ANDORRA LA VELLA] Un intern del centre penitenciari de la Comella ha interposat una denúncia contra el director d'aquesta presó per presumptes maltractaments. Segons el *Diari d'Andorra*, el denunciador va relatar a mitjans de juny que pateix claustrofòbia i atacs d'ansietat. Afirmar que el director de la presó ho sabia i tot i així es va negar a seguir la prescripció dels psicòlegs i el psiquiatre que el tracten, la qual cosa considera que és "maltractament". També va denunciar la presó.

EFEMÈRIDE SEGURETAT

Els Mossos d'Esquadra compleixen trenta anys de desplegament a Aran

REDACCIÓ

[VIELHA] Els Mossos d'Esquadra van complir divendres passat trenta anys de desplegament a la Val d'Aran. Sota el comandament del llavors caporal Joan Figuera (actualment comissari i que anys més tard dirigiria el cos a Lleida), les primeres actuacions del cos van estar relacionades amb l'aixecament d'acampades il·legals a la Val d'Aran i el Pallars Sobirà, a banda de prestar un servei preventiu que va posar el focus en la detecció de robatoris, baralles i delictes de danys, entre d'altres.

En coordinació amb la Guàrdia Civil, un altre dels serveis més destacats va ser la regulació del trànsit i la intervenció en accidents de trànsit. Les competències de la policia catalana

inclouen des de l'ordre públic fins a la protecció dels béns i les persones.

En el conjunt del territori català, va ser el 1983 quan el Parlament va aprovar la creació dels Mossos d'Esquadra, iniciant un model propi de seguretat a Catalunya. La primera etapa del procés de creació del cos va estar marcada per unes funcions específiques: la protecció d'edificis i de personalitats de la Generalitat i algunes d'àmbits com el joc, els menors o el patrimoni. No va ser fins al 2008 quan es va completar el desplegament territorial, amb l'arribada a les comarques del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre. Així, es va aconseguir la capacitat operativa d'actuar a tot el territori.

Imatge del primer desplegament dels Mossos a Vielha, amb l'alcalde Josep Calbetó i J.M. Cardona.

TREMP

Ajuntament..... 973 65 00 05
CAP Urgències..... 973 65 28 28
Hospital Comarcal del Pallars . 973 65 22 55

Creu Roja..... 973 65 10 00
Servei d'ambulàncies..... 904 10 81 08
Farmàcies .....Martínez . 973 65 00 32
..... Artigues . 973 65 01 38
Correos..... 973 65 03 09
Inem..... 973 65 07 65
Bombers..... 973 65 08 80
Urgències Mossos..... 112
Mossos d'Esquadra..... 973 65 88 00

SORT

Ajuntament..... 973 62 00 10
Creu Roja..... 973 62 01 64
Servei d'ambulàncies..... 904 10 71 07
Farmàcia ..... T. Mallorqués . 973 62 00 65
Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat 973 62 08 04
Correos..... 973 62 02 41
Escola de Piragüisme..... 973 62 07 75

Jutjat de Pau..... 973 62 00 64
Bombers..... 973 62 00 80
Mossos d'Esquadra..... 973 65 88 85
EL PONT DE SUERT
Ajuntament..... 973 69 00 05
CAP..... 973 69 11 59
Creu Roja..... 649 80 53 05
Servei d'ambulàncies..... 902 45 09 02
Jutjat de Pau..... 973 69 00 77

Oficina turisme..... 973 69 06 40
Farmàcia Aguilà Borràs 973 69 01 08
Correos..... 973 69 03 05
C. de Recursos Pedagògics..... 973 69 03 43
Serv. d'Extensió Agrària..... 973 69 00 40
Societat de Pescadors..... 973 69 05 15
Bombers..... 973 69 00 80

TURISME RUTES

El Jussà culmina el sender entre Sant Antoni i Terradets

Inversió d'un milió per al tram de Salàs a Castell de Mur

E. FARNELL

LLEIDA | El consell comarcal del Jussà ha impulsat l'itinerari per als vianants i per a bicicleta seguint camins existents al marge dret del riu Noguera Pallaresa entre els embassaments de Sant Antoni i Terradets, concretament entre les localitats de Salàs del Pallars i Cellers (Castell de Mur), amb una longitud d'uns 7 km. Amb

Imatge del tram ja executat entre la Pobla i Salàs.

TRAMS EXECUTATS

Aquest tram se sumará als dos ja executats per sumar un total de 15 quilòmetres de sender

aquest projecte es dona continuïtat a la via del marge de l'embassament de Terradets, on l'itinerari creat el 2013 ha suposat un revulsiu per dinamitzar el turisme familiar al Jussà, i posteriorment, el 2015, al camí construït a la mateixa línia des de la Pobla de Segur a Salàs.

El president del consell del Jussà, Josep Maria Mullol, va explicar que l'objectiu és disposar d'un sender de 25,5

quilòmetres en total que ajudin a promoure un turisme responsable, respectuós amb el medi i que serveixi per dinamitzar l'economia local. "Aquests senders permetran una mobilitat sostenible entre els pantans i l'espai fluvial de la Noguera Pallaresa." Aquest tram preveu una inversió d'1,1 milions d'euros i compta amb subvencions del Feder, la Diputació de Lleida i els ajuntaments. Segons Mullol, "es

busca compatibilitzar els usos lúdics i esportius amb la conservació del medi natural", va dir. Paral·lelament, va assegurar que el departament de Territori preveu invertir un altre milió d'euros a la Ruta dels Llacs, des de Lleida fins a la Pobla de Segur, i que al Jussà coincideix amb l'itinerari que uneix els dos embassaments. El consell confia poder iniciar les obres de l'últim tram a començaments de l'any vinent.

PATRIMONI MILLORES

El castell de Sort, amb les obres de la biblioteca als peus.

Sort inverteix 92.000 € a consolidar el castell

SORT | L'ajuntament de Sort ha donat llum verda al projecte per a la rehabilitació, restauració i consolidació dels murs exteriors del castell. L'actuació contempla una inversió de 92.000 euros i compta amb una subvenció del departament de Cultura i de fons L'ader. L'alcalde, Baldo Farré, va explicar que l'objectiu és sanejar els murs exteriors de la fortificació i portar a terme treballs de consolidació, entre d'altres. Va assenyalar que el projecte també preveu renovar els plafons informatius d'aquest actiu turístic del municipi de Sort, en els quals s'explica la història d'aquesta

fortificació dels Comtes del Pallars.

El castell va ser declarat Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN) i és un important element patrimonial de la localitat i la comarca. La fortificació no apareix documentada fins al segle XIII, encara que es té constància de la seua relació amb els comtes del Pallars des del segle X. Actualment en desús, la fortalesa s'ha anat restaurant des de finals del segle passat. Són diversos els actes culturals i lúdics que el consistori de Sort organitza en aquest enclavament patrimonial de la localitat.

CONSELL INVERSIONS

Més de 160.000 euros per als accessos a nuclis de l'Alta Ribagorça

EL PONT DE SUERT | El consell de l'Alta Ribagorça va aprovar destinar una partida de 160.080 euros del PUOSC per a les actuacions de manteniment dels accessos als nuclis de la comarca. La presidenta de l'ens comarcal, Maria José Erta, va apuntar que les actuacions que s'efectuaran van ser acordades pels mateixos ajuntaments, "ja que són els que coneixen les necessitats i les carències detectades en cada nucli i que es recullen en el pla anual de camins", va dir.

Va afegir, que els ajuts del PUOSC s'haurien d'atorgar en funció de les necessitats del territori i no pel nombre d'habitants, "ja que cada any hem de donar prioritat

als més afectats i no estem en igualtat de condicions amb la resta de municipis", va assenyalar.

D'altra banda, el consell ha tramitat durant el mes de juny prop d'un centenar

AJUTS MENJADOR

Al juny es van tramitar 94 sol·licituds de famílies que s'han acollit als ajuts de menjador

d'ajuts individuals per al menjador escolar. En total, s'han gestionat noranta-quatre sol·licituds de les famílies que s'han acollit a la convocatòria d'aquest any.

PROJECTES ARXIU COMARCAL

Visita d'obres a l'arxiu de l'Alta Ribagorça, que estarà llest el 2022

EL PONT DE SUERT | Aquesta setmana els coordinadors de la xarxa d'arxius comarcals de Catalunya i arquitectes tècnics de la Generalitat van vi-

sitar les obres que es porten a terme al Palau Abacial per al futur arxiu comarcal de l'Alta Ribagorça.

Les obres, que estaran lles-

tes l'estiu del 2022, costaran 907.000 euros i les finançarà la Generalitat. Els treballs es van iniciar fa just un mes i avancen a bon ritme.